

MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG THỰC HIỆN NHIỆM VỤ, QUYỀN HẠN CỦA CƠ QUAN THANH TRA TỈNH TỪ THỰC TIỄN TỈNH KHÁNH HOÀ

Ths. TRƯƠNG THANH PHONG
Phó Chánh Thanh tra tỉnh Khánh Hòa

Trong bối cảnh xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, cải cách hành chính, kiểm soát quyền lực nhà nước và sắp xếp tổ chức bộ máy theo hướng tinh gọn, hoạt động hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả, cơ quan thanh tra tỉnh giữ vai trò quan trọng trong bảo đảm kỷ luật, kỷ cương hành chính, phòng ngừa vi phạm, phát hiện và xử lý sai phạm, đồng thời kiến nghị hoàn thiện thể chế, tháo gỡ điểm nghẽn phát triển. Từ thực tiễn tỉnh Khánh Hòa sau khi hợp nhất Thanh tra tỉnh Khánh Hòa và Thanh tra tỉnh Ninh Thuận, bài viết phân tích một số vấn đề đặt ra trong thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan Thanh tra tỉnh; nhận diện những khó khăn về thẩm quyền, tổ chức bộ máy, nguồn nhân lực, cơ chế phối hợp, xử lý sau thanh tra và chuyển đổi số; trên cơ sở đó đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Thanh tra tỉnh Khánh Hòa trong giai đoạn mới.

1. Đặt vấn đề

Thanh tra là một chức năng thiết yếu của quản lý nhà nước. Ở nghĩa truyền thống, thanh tra thường được nhìn nhận như hoạt động phát hiện sai phạm, xử lý vi phạm và chấn chỉnh kỷ luật, kỷ cương hành chính. Cách hiểu đó không sai, nhưng chưa đủ. Trong điều kiện xây dựng nền hành chính liêm chính, kiến tạo, phục vụ Nhân dân, thanh tra còn phải là phương thức phòng ngừa rủi ro, cảnh báo sớm bất cập, kiến nghị hoàn thiện cơ chế và góp phần khơi thông nguồn lực phát triển.

Luật Thanh tra năm 2025 đặt ra khuôn khổ pháp lý mới cho tổ chức và hoạt động thanh tra, trong đó khẳng định hoạt động thanh tra là việc xem xét, đánh giá, kết luận, kiến nghị xử lý việc thực hiện chính sách, pháp luật, nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan, tổ chức, cá nhân theo trình tự, thủ tục do pháp luật quy định (Quốc hội, 2025). Đối với cấp tỉnh, cơ quan Thanh tra tỉnh vừa là cơ quan tham mưu giúp Ủy ban nhân dân tỉnh quản lý nhà nước về thanh tra, tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; vừa thực hiện thanh tra trong phạm vi quản lý nhà nước của Ủy ban nhân dân tỉnh, thực

hiện tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực theo quy định của pháp luật.

Từ thực tiễn tỉnh Khánh Hòa, nhất là sau ngày 01/7/2025, khi Thanh tra tỉnh Khánh Hòa mới được thành lập trên cơ sở hợp nhất Thanh tra tỉnh Khánh Hòa cũ và Thanh tra tỉnh Ninh Thuận, đồng thời tiếp nhận công chức từ Thanh tra sở, ngành và Thanh tra cấp huyện, việc thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan Thanh tra tỉnh đã chuyển sang một trạng thái mới. Phạm vi quản lý rộng hơn, đối tượng thanh tra đa dạng hơn, yêu cầu phối hợp phức tạp hơn, trong khi đòi hỏi về chất lượng, tiến độ, tính chuyên sâu và trách nhiệm giải trình ngày càng cao. Chính từ thực tiễn đó, việc nhận diện một cách khoa học những vấn đề đặt ra trong thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan Thanh tra tỉnh là yêu cầu cần thiết, không chỉ đối với Khánh Hòa mà còn có ý nghĩa tham khảo đối với quá trình đổi mới hoạt động thanh tra cấp tỉnh hiện nay.

2. Cơ sở lý luận và pháp lý về nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan thanh tra tỉnh

Về lý luận, thanh tra là một phương thức kiểm soát quyền lực trong nền hành chính nhà nước. Quyền lực công nếu không được kiểm soát bằng cơ chế pháp lý hữu hiệu thì có nguy cơ bị lạm dụng, vận hành tùy tiện hoặc bị chi phối bởi lợi ích cục bộ. Trong hệ thống các thiết chế kiểm soát quyền lực, thanh tra có đặc điểm riêng: được tổ chức trong hệ thống hành chính nhưng lại thực hiện chức năng xem xét, đánh giá, kết luận đối với hoạt động quản lý, qua đó giúp cơ quan quản lý tự điều chỉnh để vận hành đúng pháp luật, đúng mục tiêu và hiệu quả hơn.

Ở cấp tỉnh, nhiệm vụ, quyền hạn của Thanh tra tỉnh có tính liên ngành, liên lĩnh vực và gắn trực tiếp với chất lượng quản trị địa phương. Thanh tra tỉnh không chỉ tiến hành các cuộc thanh tra mà còn tham mưu công tác tiếp công dân, xử lý đơn thư, giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Về pháp lý, Luật Thanh tra năm 2025 và Nghị định số 216/2025/NĐ-CP của Chính phủ đã tạo cơ sở để đổi mới tổ chức và hoạt động thanh tra theo hướng rõ thẩm quyền, rõ trình tự, nâng cao trách nhiệm của người ra quyết định thanh tra, trưởng đoàn thanh tra, thành viên đoàn thanh tra và cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan (Chính phủ, 2025; Quốc hội, 2025). Các quy định mới đồng thời đặt ra yêu cầu khắc phục chồng chéo, trùng lặp; nâng cao chất lượng kết luận thanh tra; tăng cường theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện kết luận thanh tra; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong hoạt động thanh tra.

Từ góc độ quản trị hiện đại, nhiệm vụ, quyền hạn của Thanh tra tỉnh cần được nhận thức trên ba trục. Thứ nhất, thanh tra là công cụ bảo đảm kỷ luật, kỷ cương hành chính. Thứ hai, thanh tra là thiết chế phòng ngừa, phát hiện, xử lý tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, vi phạm pháp luật. Thứ ba, thanh tra là kênh phát hiện sơ hở, bất cập trong thể chế và tổ chức thực hiện để kiến nghị sửa đổi, bổ sung chính sách, pháp luật. Nếu chỉ nhấn mạnh phát hiện sai phạm mà xem nhẹ phòng ngừa và kiến nghị hoàn thiện thể chế thì hoạt động thanh tra sẽ chưa phát huy đầy đủ vai trò kiến tạo trong quản lý nhà nước.

3. Thực tiễn thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của Thanh tra tỉnh Khánh Hòa

3.1. Tổ chức bộ máy và nguồn lực thực hiện nhiệm vụ

Thực hiện chủ trương sắp xếp tổ chức bộ máy tinh gọn, mạnh, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả, ngày 01/7/2025, Thanh tra tỉnh Khánh Hòa mới được thành lập trên cơ sở hợp nhất Thanh tra tỉnh Khánh Hòa cũ và Thanh tra tỉnh Ninh Thuận. Khi đi vào hoạt động, cơ quan có Chánh Thanh tra, 05 Phó Chánh Thanh tra và 09 phòng, gồm Văn phòng và 08 Phòng nghiệp vụ. Đến thời điểm báo cáo năm 2026, Thanh tra tỉnh có 109 công chức, người lao động, trong đó có 103 công chức và 06 lao động hợp đồng theo Nghị định số 111/2022/NĐ-CP (Thanh tra tỉnh Khánh Hòa, 2026a).

Mô hình tổ chức mới giúp tăng tính tập trung, thống nhất trong chỉ đạo, điều hành; giảm đầu mối trung gian; tạo điều kiện khắc phục tình trạng chồng chéo, trùng lặp trong hoạt động thanh tra trước đây giữa các cấp, các ngành. Việc tổ chức các Phòng nghiệp vụ theo khối lĩnh vực cũng là cơ sở để từng bước hình thành năng lực chuyên sâu, nhất là trong các lĩnh vực có nguy cơ cao như đất đai, xây dựng, giao thông, tài chính, ngân sách, nông nghiệp, môi trường, văn hóa, xã hội, nội vụ, tư pháp, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Tuy nhiên, tổ chức mới cũng đặt ra bài toán không nhỏ về nguồn lực. Số lượng công chức tiếp nhận từ Thanh tra sở và Thanh tra cấp huyện chiếm khoảng 54%, trong khi một bộ phận chưa có nhiều kinh nghiệm triển khai các cuộc thanh tra hành chính quy mô lớn, phức tạp; công chức có thời gian công tác dưới 05 năm chiếm khoảng 45% (Thanh tra tỉnh Khánh Hòa, 2026b). Thực tế này đòi hỏi phải có chiến lược đào tạo, bồi dưỡng, hướng dẫn và bố trí nhân sự theo vị trí việc làm một cách bài bản. Nếu không, bộ máy tuy đã gọn về đầu mối nhưng có thể chưa thật sự mạnh về năng lực thực thi.

3.2. Hoạt động thanh tra

Sau khi sắp xếp tổ chức bộ máy, Thanh tra tỉnh Khánh Hòa đã chủ động rà soát kế hoạch thanh tra của hai tỉnh trước hợp nhất, đề xuất điều chỉnh nhiệm vụ thanh tra trong giai đoạn chuyển tiếp năm 2025 để bảo đảm hoạt động thanh tra không bị gián đoạn. Đây là việc làm có ý nghĩa thực tiễn lớn, bởi trong thời điểm chuyển đổi mô hình, nếu không rà soát kỹ, rất dễ phát sinh tình trạng bỏ sót nhiệm vụ, chồng chéo nội dung hoặc không rõ đầu mối chịu trách nhiệm.

Từ ngày 01/7/2025 đến ngày 31/5/2026, Thanh tra tỉnh Khánh Hòa đã triển khai 43 cuộc thanh tra, ban hành 30 kết luận thanh tra. Qua thanh tra, đã phát hiện vi phạm và kiến nghị thu hồi nộp ngân sách nhà nước hơn 35,26 tỷ đồng và 64.292 m² đất; kiến nghị xử lý khác gần 34,96 tỷ đồng; kiến nghị kiểm điểm đối với 85 tổ chức và 55 cá nhân (Tỉnh ủy Khánh Hòa, 2026). Những kết quả này cho thấy hoạt động thanh tra vẫn được duy trì liên tục trong bối cảnh bộ máy mới vận hành, địa bàn quản lý mở rộng và nhiệm vụ đột xuất tăng.

Đáng chú ý, hoạt động thanh tra đã tập trung hơn vào các lĩnh vực nhạy cảm, dễ phát sinh sai phạm và có tác động lớn đến phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh như quản lý, sử dụng cơ sở nhà, đất; dự án đầu tư có khó khăn, vướng mắc, chậm tiến độ, hiệu quả thấp; đầu tư công; khoáng sản; đất đai; thực thi công vụ, giải quyết thủ tục hành chính và cung cấp dịch vụ công. Cách lựa chọn này phù hợp với yêu cầu chuyển từ thanh tra dàn trải sang thanh tra có trọng tâm, trọng điểm, gắn với tháo gỡ điểm nghẽn và phòng ngừa vi phạm.

Tuy vậy, khâu thực hiện kết luận thanh tra vẫn là vấn đề cần quan tâm. Nhiều kiến nghị sau thanh tra liên quan đến đất đai, tài sản công, dự án đầu tư, trách nhiệm của nhiều cơ quan, nhiều thời kỳ quản lý khác nhau nên việc tổ chức thực hiện thường kéo dài. Nếu kết luận thanh tra không được thực hiện nghiêm, giá trị răn đe và giá trị kiến tạo của thanh tra sẽ bị giảm sút.

3.3. Tiếp công dân, xử lý đơn thư, giải quyết khiếu nại, tố cáo

Công tác tiếp công dân, xử lý đơn thư, giải quyết khiếu nại, tố cáo là lĩnh vực thể hiện trực tiếp chất lượng phục vụ Nhân dân và năng lực giải quyết mâu thuẫn xã hội của chính quyền địa phương. Ở Khánh Hòa, nội dung khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh tập trung chủ yếu vào lĩnh vực đất đai, bồi thường, hỗ trợ, tái định cư, thu hồi đất, giải phóng mặt bằng và dự án đầu tư. Đây là nhóm vụ việc nhạy cảm, thường liên quan lợi ích thiết thân của người dân, doanh nghiệp và Nhà nước.

Từ ngày 01/7/2025 đến ngày 31/5/2026, các cơ quan hành chính trên địa bàn tỉnh đã tiếp 5.318 lượt công dân với 5.807 người, liên quan 5.250 vụ việc; tiếp nhận và xử lý 6.138 đơn thư các loại. Qua phân loại, có 4.378 đơn đủ điều kiện

xử lý, trong đó có 2.556 đơn thuộc thẩm quyền. Toàn tỉnh đã giải quyết xong 1.557/1.611 đơn khiếu nại, tố cáo, đạt tỷ lệ 96,65%; riêng Thanh tra tỉnh đã kiểm tra, xác minh và tham mưu xử lý xong 114/114 đơn do Ủy ban nhân dân tỉnh giao (Tỉnh ủy Khánh Hòa, 2026).

Kết quả nêu trên phản ánh nỗ lực lớn trong bối cảnh mô hình chính quyền địa phương hai cấp đang vận hành; đây là giai đoạn nhiều cán bộ cấp xã lần đầu đảm nhiệm hoặc trực tiếp tham mưu thực hiện công tác tiếp công dân, xử lý đơn và giải quyết khiếu nại, tố cáo.

Vấn đề đặt ra là Thanh tra tỉnh phải vừa làm tốt nhiệm vụ tham mưu trực tiếp cho Ủy ban nhân dân tỉnh, vừa hướng dẫn, hỗ trợ nghiệp vụ cho cấp xã. Nếu tuyến cơ sở lúng túng trong tiếp dân, phân loại đơn, đối thoại, giải thích chính sách thì áp lực sẽ dồn lên cấp tỉnh, nguy cơ phát sinh khiếu kiện vượt cấp, kéo dài là khó tránh.

3.4. Phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực

Trong phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, Thanh tra tỉnh Khánh Hòa đã tham mưu triển khai đồng bộ các giải pháp phòng ngừa như công khai, minh bạch; thực hiện quy tắc ứng xử; chuyển đổi vị trí công tác; kiểm soát tài sản, thu nhập; kiểm tra trách nhiệm người đứng đầu. Đây là lĩnh vực ngày càng có yêu cầu cao, bởi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực không chỉ biểu hiện ở hành vi nhận hối lộ, cố ý làm trái, mà còn có thể ẩn trong cơ chế phân bổ nguồn lực, trong quy trình đầu tư, mua sắm, đấu thầu, quản lý đất đai, tài sản công.

Theo báo cáo, toàn tỉnh đã thực hiện kê khai tài sản, thu nhập năm 2025 đối với 2.572/2.572 người có nghĩa vụ kê khai, đạt 100%. Năm 2026, Thanh tra tỉnh tổ chức xác minh tài sản, thu nhập đối với 64 người tại 22 cơ quan, đơn vị; qua xác minh phát hiện 42/64 trường hợp có tồn tại, thiếu sót và kiến nghị kiểm điểm, rút kinh nghiệm, chấn chỉnh đối với từng trường hợp cụ thể. Kết quả tự đánh giá công tác phòng, chống tham nhũng năm 2025 của tỉnh đạt 89,84/100 điểm (Tỉnh ủy Khánh Hòa, 2026).

Từ thực tiễn đó, có thể thấy nhiệm vụ phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực của Thanh tra tỉnh cần được nâng từ xử lý vụ việc đơn lẻ lên năng lực nhận diện rủi ro quản trị công. Thanh tra phải phát hiện được những “điểm mù” trong cơ chế, nơi quyền lực có nhiều khoảng trống kiểm soát, nơi tài sản công có nguy cơ bị sử dụng kém hiệu quả, nơi thủ tục hành chính có thể trở thành môi trường phát sinh tiêu cực.

4. Một số vấn đề đặt ra trong thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan Thanh tra tỉnh

4.1. Phân định thẩm quyền và trách nhiệm trong mô hình mới

Sau sắp xếp tổ chức bộ máy, Thanh tra tỉnh được giao thực hiện nhiều nhiệm vụ trước đây gắn với Thanh tra sở, Thanh tra cấp huyện. Việc tập trung đầu mối giúp giảm chồng chéo về tổ chức, nhưng cũng làm tăng phạm vi quản lý, số lượng đối tượng, tính đa dạng của lĩnh vực và yêu cầu phối hợp. Vấn đề đặt ra là phải phân định rõ hơn trách nhiệm giữa Thanh tra tỉnh, cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân tỉnh, Ủy ban nhân dân cấp xã và các cơ quan kiểm tra, kiểm toán.

Nếu không có cơ chế phối hợp rõ ràng, chồng chéo có thể không còn nằm ở tên gọi của cơ quan, mà chuyển sang chồng chéo trong hoạt động: cùng một nội dung có nhiều cơ quan yêu cầu báo cáo, cùng một đối tượng chịu nhiều cuộc kiểm tra, hoặc ngược lại có nội dung quan trọng nhưng không rõ ai chịu trách nhiệm theo dõi. Bài toán này không thể giải bằng khẩu hiệu chung chung, mà phải bằng quy chế phối hợp, quy trình chia sẻ dữ liệu và phân công trách nhiệm cụ thể.

4.2. Xây dựng kế hoạch thanh tra dựa trên dữ liệu và rủi ro

Thực tiễn Khánh Hòa cho thấy việc xây dựng kế hoạch thanh tra đã chuyển dần sang trọng tâm, trọng điểm. Tuy nhiên, trong giai đoạn tới cần tiến thêm một bước: xây dựng kế hoạch thanh tra dựa trên dữ liệu và chỉ số rủi ro. Các lĩnh vực đất đai, đầu tư công, đấu thầu, tài sản công, khoáng sản, tài chính ngân sách, y tế, giáo dục đều có thể xây dựng chỉ báo rủi ro riêng.

Đơn cử, một dự án chậm tiến độ nhiều năm, điều chỉnh tổng mức đầu tư nhiều lần, tỷ lệ giảm thầu thấp bất thường, có nhiều phản ánh của người dân, giải ngân chậm hoặc sử dụng đất không đúng mục đích cần được đưa vào diện theo dõi rủi ro cao. Khi các chỉ báo này được số hóa và cập nhật thường xuyên, thanh tra có thể chủ động “đi trước một bước”, thay vì chỉ xử lý khi sai phạm đã trở nên phức tạp. Đây là hướng đi giúp thanh tra vừa giảm dần tải, vừa tăng khả năng phòng ngừa.

4.3. Chất lượng nguồn nhân lực thanh tra

Thanh tra là nghề đòi hỏi bản lĩnh, tri thức liên ngành và kỹ năng thực tiễn cao. Một kết luận thanh tra tốt không chỉ cần đúng quy định pháp luật, mà còn phải có lập luận chặt chẽ, chứng cứ rõ ràng, số liệu chính xác, kiến nghị khả thi và dự báo được tác động sau xử lý. Trong bối cảnh đội ngũ công chức Thanh tra tỉnh Khánh Hòa được hình thành trên cơ sở sắp xếp, tiếp nhận công chức từ nhiều

cơ quan, đơn vị, chất lượng công chức chưa đồng đều, yêu cầu công tác đào tạo, bồi dưỡng chuyên sâu là nhiệm vụ rất cấp thiết.

Vấn đề không chỉ là mở thêm lớp bồi dưỡng, mà là xây dựng năng lực nghề nghiệp theo vị trí việc làm. Cần hình thành các nhóm chuyên môn sâu theo lĩnh vực: đất đai - tài nguyên; đầu tư - xây dựng; tài chính - ngân sách; đấu thầu - mua sắm công; khiếu nại, tố cáo; phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; chuyển đổi số và phân tích dữ liệu. Mô hình “công chức nòng cốt” cần tiếp tục được phát triển, trong đó công chức có kinh nghiệm trực tiếp hướng dẫn công chức trẻ qua từng hồ sơ, từng cuộc thanh tra, từng dự thảo kết luận.

4.4. Theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện kết luận thanh tra

Một kết luận thanh tra chỉ thực sự có giá trị khi kiến nghị được thực hiện. Đây là điểm nghẽn không mới nhưng luôn khó. Nhiều kiến nghị liên quan đến thu hồi đất, xử lý tài chính, điều chỉnh dự án, xử lý trách nhiệm cá nhân, tổ chức qua nhiều thời kỳ nên quá trình thực hiện thường kéo dài, thậm chí có trường hợp rơi vào tình trạng không khả thi trong tổ chức thực hiện.

Vì vậy, xử lý sau thanh tra phải được xem là một chu trình quản trị riêng. Mỗi kiến nghị cần có đầu mối chịu trách nhiệm, thời hạn thực hiện, trạng thái xử lý, nguyên nhân chậm và phương án tiếp theo. Việc chậm thực hiện kết luận thanh tra cần được xem là tiêu chí đánh giá trách nhiệm người đứng đầu. Nếu thanh tra phát hiện đúng mà kiến nghị không được thực hiện thì hiệu lực quản lý nhà nước vẫn bị suy giảm.

4.5. Chuyển đổi số trong hoạt động thanh tra

Chuyển đổi số trong thanh tra không chỉ là số hóa văn bản giấy hoặc sử dụng phần mềm soạn thảo. Bản chất của chuyển đổi số là thay đổi cách tổ chức công việc, cách quản lý hồ sơ, cách theo dõi tiến độ, cách phân tích rủi ro và cách ra quyết định dựa trên dữ liệu. Thanh tra tỉnh Khánh Hòa đã có những bước đi ban đầu như số hóa trong công tác xây dựng kế hoạch thanh tra, sử dụng công cụ GIS trong thanh tra đất đai, áp dụng KPI, triển khai xây dựng phần mềm tiếp công dân thông minh. Tuy nhiên, yêu cầu tiếp theo là xây dựng hệ sinh thái dữ liệu thanh tra đồng bộ hơn.

Cơ sở dữ liệu thanh tra cần bao gồm dữ liệu kế hoạch thanh tra, kết luận thanh tra, kiến nghị xử lý, tình trạng thực hiện kiến nghị, đơn thư khiếu nại, tố cáo, dữ liệu kiểm soát tài sản, thu nhập và dữ liệu rủi ro theo ngành, lĩnh vực. Khi dữ liệu được tích hợp, hoạt động thanh tra sẽ giảm phụ thuộc vào trí nhớ cá nhân,

tăng tính khách quan và tạo cơ sở cho việc lựa chọn nội dung thanh tra chính xác hơn.

4.6. Cân bằng giữa xử lý sai phạm và kiến tạo phát triển

Một yêu cầu rất quan trọng hiện nay là thanh tra không làm cản trở phát triển, nhưng cũng không nhân danh phát triển để nói lỏng kỷ cương. Đây là ranh giới mỏng và đòi hỏi bản lĩnh nghề nghiệp. Thanh tra phải phát hiện sai phạm, bảo vệ tài sản công, xử lý trách nhiệm; đồng thời phải chỉ ra điểm nghẽn thể chế, kiến nghị tháo gỡ khó khăn, tạo môi trường minh bạch, lành mạnh cho đầu tư và phát triển.

Đối với Khánh Hòa, địa phương đang hướng đến mục tiêu phát triển nhanh, bền vững, phấn đấu trở thành thành phố trực thuộc Trung ương trước năm 2030, yêu cầu này càng rõ. Thanh tra tỉnh không thể đứng ngoài dòng chảy phát triển của tỉnh, nhưng càng không được đánh mất vai trò giữ gìn kỷ luật, kỷ cương.

5. Một số giải pháp, kiến nghị

Thứ nhất, tiếp tục hoàn thiện thể chế và quy chế phối hợp trong thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của Thanh tra tỉnh. Cần rà soát các quy định liên quan đến chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Thanh tra tỉnh trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp; làm rõ quan hệ công tác giữa Thanh tra tỉnh với các sở, ngành, Ủy ban nhân dân cấp xã và các cơ quan kiểm tra, kiểm toán. Mọi cơ chế phối hợp cần đi vào thực chất theo nguyên tắc rõ việc, rõ người, rõ thời hạn, rõ sản phẩm, rõ trách nhiệm.

Thứ hai, đổi mới xây dựng kế hoạch thanh tra theo hướng dựa trên rủi ro. Thanh tra tỉnh cần xây dựng bộ tiêu chí lựa chọn đối tượng, nội dung thanh tra trên cơ sở dữ liệu về đất đai, đầu tư, đấu thầu, tài chính, tài sản công, khiếu nại, tố cáo, phản ánh của người dân và doanh nghiệp. Việc lựa chọn thanh tra phải vừa bám sát định hướng của cấp trên, vừa phản ánh đúng những điểm nghẽn, điểm nóng quản trị của địa phương.

Thứ ba, nâng cao chất lượng kết luận thanh tra. Kết luận thanh tra phải bảo đảm đúng pháp luật, rõ trách nhiệm, kiến nghị khả thi và có giá trị phòng ngừa. Cần tăng cường thẩm định dự thảo kết luận, nhất là các cuộc thanh tra phức tạp liên quan đất đai, đầu tư, tài chính, tài sản công. Cùng với kiến nghị thu hồi tiền, đất, xử lý trách nhiệm, cần coi trọng kiến nghị sửa đổi cơ chế, quy trình, quy định quản lý.

Thứ tư, xây dựng đội ngũ công chức thanh tra chuyên nghiệp, liêm chính, chuyên sâu. Cần tiếp tục triển khai mô hình công chức nòng cốt, đào tạo theo vị

trí việc làm, đào tạo chuyên đề theo lĩnh vực. Đánh giá công chức phải gắn với sản phẩm cụ thể: chất lượng báo cáo kết quả thanh tra, dự thảo kết luận thanh tra, hồ sơ xử lý sau thanh tra, tham mưu giải quyết khiếu nại, tố cáo, kết quả phòng ngừa tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Thứ năm, nâng cao hiệu quả theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện kết luận thanh tra. Cần xây dựng phần mềm hoặc cơ sở dữ liệu theo dõi kiến nghị sau thanh tra, phân loại theo nhóm kiến nghị thu hồi tiền, thu hồi đất, xử lý trách nhiệm, sửa đổi cơ chế, chuyển cơ quan điều tra và kiến nghị khác. Kết quả thực hiện kết luận thanh tra phải được báo cáo định kỳ và gắn với đánh giá trách nhiệm người đứng đầu.

Thứ sáu, đẩy mạnh chuyển đổi số và xây dựng cơ sở dữ liệu ngành thanh tra cấp tỉnh. Trọng tâm là hình thành dữ liệu dùng chung về kế hoạch thanh tra, kết luận thanh tra, xử lý sau thanh tra, đơn thư, khiếu nại, tố cáo, kiểm soát tài sản, thu nhập và các chỉ báo rủi ro. Về lâu dài, cần hướng tới “bản đồ rủi ro quản trị” phục vụ lựa chọn nội dung thanh tra, cảnh báo sớm vi phạm và hỗ trợ ra quyết định quản lý.

Thứ bảy, tăng cường hỗ trợ cấp xã trong tiếp công dân, xử lý đơn thư, giải quyết khiếu nại, tố cáo. Thanh tra tỉnh cần duy trì tập huấn chuyên sâu, xây dựng quy trình mẫu, biểu mẫu mẫu, tình huống nghiệp vụ mẫu; đồng thời thiết lập kênh hỗ trợ nhanh để cấp xã xử lý kịp thời các vụ việc phát sinh. Khi tuyến cơ sở vững, cấp tỉnh sẽ giảm áp lực và người dân được phục vụ tốt hơn.

6. Kết luận

Thực tiễn tỉnh Khánh Hòa cho thấy việc thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan Thanh tra tỉnh trong giai đoạn mới đang đứng trước nhiều yêu cầu cao hơn trước. Sau sắp xếp tổ chức bộ máy, Thanh tra tỉnh Khánh Hòa đã có nhiều chuyển biến tích cực: tổ chức được kiện toàn; hoạt động thanh tra tập trung hơn vào trọng tâm, trọng điểm; công tác tiếp công dân, xử lý đơn thư, giải quyết khiếu nại, tố cáo đạt kết quả rõ nét; công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực được triển khai đồng bộ; chuyển đổi số bước đầu được quan tâm.

Bên cạnh kết quả đạt được, vẫn còn nhiều vấn đề đặt ra về phân định thẩm quyền, chất lượng nguồn nhân lực, cơ chế phối hợp, xử lý sau thanh tra, dữ liệu phục vụ thanh tra và năng lực hỗ trợ cơ sở. Những vấn đề này không nên được nhìn nhận như khó khăn thuần túy, mà cần xem là áp lực tích cực để đổi mới phương thức hoạt động thanh tra.

Trong thời gian tới, Thanh tra tỉnh Khánh Hòa cần tiếp tục đổi mới theo hướng chuyên nghiệp, liêm chính, hiện đại, dựa trên dữ liệu và rủi ro; vừa giữ vững kỷ luật, kỷ cương, vừa kiến nghị tháo gỡ điểm nghẽn, phục vụ phát triển. Đó cũng là cách để cơ quan thanh tra tỉnh thực hiện đúng vai trò trong Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa: kiểm soát quyền lực nhưng không làm nghẽn quyền lực; phát hiện sai phạm nhưng không chỉ dừng ở xử lý; giữ nghiêm pháp luật nhưng đồng thời mở đường cho quản trị tốt hơn, minh bạch hơn và phát triển bền vững hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chính phủ. (2025). Nghị định số 216/2025/NĐ-CP ngày 05/8/2025 quy định chi tiết một số điều và hướng dẫn thi hành Luật Thanh tra.
2. Quốc hội. (2025). Luật Thanh tra số 84/2025/QH15 ngày 25/6/2025.
3. Thanh tra tỉnh Khánh Hòa. (2026a). Báo cáo thực trạng tổ chức và hoạt động của cơ quan Thanh tra tỉnh Khánh Hòa.
4. Thanh tra tỉnh Khánh Hòa. (2026b). Đề án đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của Thanh tra tỉnh Khánh Hòa.
5. Thanh tra tỉnh Khánh Hòa. (2026c). Kế hoạch thực hiện Đề án “Đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của Thanh tra tỉnh Khánh Hòa”.
6. Tỉnh ủy Khánh Hòa. (2026). Báo cáo đánh giá về nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác thanh tra, tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực gắn với sơ kết 01 năm vận hành bộ máy của hệ thống chính trị và chính quyền địa phương 02 cấp.
7. Ủy ban nhân dân tỉnh Khánh Hòa. (2025). Quyết định số 24/2025/QĐ-UBND ngày 02/10/2025 quy định chức năng, nhiệm vụ